

Primář Macko: Dáváme dětem šanci na celý život

12.9.2025 - | Krajská nemocnice T. Bati

Narodil se ve slovenské Skalici slovenským rodičům, ale od svých dvou měsíců žil v Havířově. Na medicínu se dal díky spolužákovi z gymnázia Jaroslavu Štěrbovi, který je dnes profesorem dětské onkologie. On se však vydal jinou cestou. Je uznávaným neonatologem, soudním znalcem v tomto oboru, lektorem Evropské resuscitační rady. MUDr. Jozef Macko, Ph.D. (63 let), je také náměstkem léčebně preventivní péče a především již 30 let primářem Novorozeneckého oddělení Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně.

30 let primářem, to je úctyhodný čas.

Vidíte, mně to ani nepřijde. Po medicíně jsem nejprve nastoupil se svou tehdejší ženou, také lékařkou, do slovenské Skalice. Hledali jsme nemocnici, kam nás vezmou oba. Po rozdělení Československa a pěti letech ve Skalici jsem se rozhodl odejít do Brna do tehdejší porodnice na Obilním trhu. Po nějaké době mi nabídli místo primáře nově vznikající neonatologické JIP ve Fakultní nemocnici Brno. Dojížděl jsem z Veselí nad Moravou, nebylo to jednoduché období. A to už se dostávám ke Zlínu, kam jsem občas jezdil transportní službou pro novorozence. Tehdy jsem dostal nabídku jít pracovat do nově budované zlínské porodnice. Bylo to o něco blíže než Brno a chtěl jsem dělat neonatologii, což v malých nemocnicích nešlo. V roce 1994 jsem tedy nastoupil do Zlína, v roce 1995 se otevřela nová porodnice a já se stal primářem novorozeneckého oddělení.

Od té doby došlo ve vašem oboru k velkému vývoji.

Když jsem začínal, ani se nám nesnilo o tom, co máme teď. Jsme úplně jinde v diagnostice, léčbě, terapii. Ale posunuli jsme se také v zapojení rodičů a rodiny do péče, běžné jsou rodinné pokoje. Dřív byly v porodnici striktně dány návštěvní hodiny, někde ani to ne. Ve Skalici byla porodnice v pátém patře a matky spouštěly košíky z okna dolů, aby jim do nich tatínci nebo rodina mohli vložit různé věci. Dnes je ta představa hodně úsměvná.

Zachraňujete určitě i mnohem více předčasně narozených dětí.

Před 30 lety jsme děti narozené do 24. týdne nezachraňovali vůbec, do 25. týdne jen výjimečně. A děti měly obrovskou míru komplikací, podstatně větší než teď. Nyní jsme schopni poskytnout kvalitní péči dětem narozeným ve 23. týdnu, ve vysokém procentu přežívají, a to v dobrém stavu. Mohou mít nějaké zdravotní komplikace, ale ty žádným zásadním způsobem neovlivní jejich začlenění do společnosti.

Neumím si představit třeba napíchnutí žíly u tak malého miminka.

Hodně věcí se dá naučit, ale potřebujete také míru talentu, zručnosti a zkušenosti. Za svůj život jsem zavedl spoustu žilních katetrů (pozn.-tenká plastová hadička zavedená do žíly) velmi malým dětem a resuscitoval jsem stovky novorozenců. Vybavuji si nejmenší dítě, které jsem ošetřoval, mělo 360 gramů a já mu zaváděl centrální žilní katetr o průměru 0,2 milimetrů. Jednoduché to samozřejmě není, jedná se o krásnou, ale psychicky velmi náročnou práci.

Máte pak od rodin nějakou zpětnou vazbu?

Máme, a je to krásný pocit. Když se ještě posílaly pohlednice, dostávali jsme někdy i stovku přání k Vánocům. Jsou však příběhy, které Vám navždy uvíznou v paměti. Před lety jsem zachraňoval předčasně narozeného chlapce, který krvácel do mozku. Stabilizovali jsme ho a po čase pustili domů. Poté ještě absolvoval nějaké operace hlavy. Jeho otec mi pravidelně posílal informace, jak to s ním vypadá. Nakonec zaslal fotku mladého muže z předávání diplomů na prestižní britské univerzitě a k ní připsal: „Pane primáři, chci vám napsat, že vaše práce měla a má obrovský smysl.“ To je přesně důvod, proč mě tahle práce bezvýhradně naplňuje. Životy mnoha dětí závisí na tom, co umíme, jak jsme šikovní, jak vzdělaní...Dáváme dětem šanci na celý život, protože jsme na úplném začátku.

Jak vidíte budoucnost neonatologie, ovlivní ji umělá inteligence?

Tomu se určitě nevyhneme. Na druhé straně, žádná umělá inteligence nenahradí kontakt s rodiči, rodinou, míru empatie nebo asertivity, a myslím si, že mnohdy ani manuální zručnost. K nám se pomalu dostává to, co už je dnes běžné v některých západních zemích – krátká hospitalizace v maximálním komfortu v rodinném pokoji, rychlé propuštění a poté již jen ambulantní péče. To je budoucnost. Těším se na naši novou porodnici, kde budou skvělé prostory podle těchto představ.

<https://www.kntb.cz/primar-macko-davame-detem-sanci-na-cely-zivot>